

Göteborgs Spårvägar AB

– granskning av verksamhetsåret 2020
2021-01-19

Januari 2021

Göteborgs Spårvägar AB – granskning av verksamhetsåret 2020

Diarienummer: 0159/20

Lekmannarevisorer: Vivi-Ann Nilsson och Gun Alexandersson

Yrkesrevisorer: Pär Lindén och Kristoffer Lundqvist

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Granskning av verksamheten	5
2.1	Grundläggande granskning.....	5
2.1.1	lakttagelser.....	5
2.1.2	Bedömning	6
2.2	Granskning av pågående organisations-förändringar och reformagenda av bolagets ledningssystem	6
2.2.1	Utgångspunkter i granskningen	6
2.2.2	lakttagelser	7
2.2.3	Bedömning	7
2.3	Reservdelsförsörjning	8
2.3.1	Utgångspunkter i granskningen	8
2.3.2	lakttagelser.....	8
2.3.3	Bedömning	10
2.4	Granskning av styrning, uppföljning och kontroll av oegentlighetsrisker.....	10
2.4.1	Utgångspunkter i granskningen	10
2.4.2	lakttagelser.....	10
2.4.3	Bedömning	11
2.5	Uppföljning av direktupphandling i Göteborgs Spårvägar AB. 12	
2.5.1	Utgångspunkter i granskningen	12
2.5.2	lakttagelser.....	12
2.5.3	Bedömning	13
3	Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	14
4	Språkbruk och revisionstermer	15

1 Sammanfattning

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning av styrning, uppföljning och kontroll.
- granskning av pågående organisationsförändringar och reformagenda av bolagets ledningssystem.
- granskning av styrning och uppföljning och kontroll av oegentlighetsrisker.
- granskning av styrning, uppföljning och kontroll av bolagets reservdelsförsörjning till spårvagnsunderhåll.
- granskning av bolagets säkerhets och trygghetsarbete
- granskning av bolagets arbetsmiljöarbete
- granskning av bolagets åtgärder med anledning av Coronapandemin.
- uppföljning av föregående års rekommendationer
- granskning av bolagets måluppfyllelseför för verksamhet och ekonomi

Lekmannarevisorerna bedömer att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

2 Granskning av verksamheten

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning samt interna kontroll, fördjupade granskningar samt uppföljning av tidigare års granskning.

2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning, interna kontroll samt bolagets måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi. Det innebär att revisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar följande:

- följsamhet mot tillämpliga delar av aktiebolagslagen
- följsamhet mot tillämpliga delar av kommunallagen
- följsamhet mot bolagsordningen
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för ägarstyrning
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
- följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning¹
- styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- beslutsunderlag

2.1.1 Iakttagelser

Den grundläggande granskningen visar inte på några väsentliga avvikelser.

Med anledning av den mycket speciella situation som Coronapandemin förorsakat, och att spårvagnarna kan betraktas som en riskmiljö ur ett smittskyddsperspektiv, har vi under årets grundläggande granskning noterat följande: Bolaget har ett ansvar att hantera smittrisker som personalen kan utsättas för. Lekmannarevisorerna kan konstatera att bolaget har vidtagit åtgärder i syfte att skydda anställda. Det gäller såväl åtgärder för att skydda

¹ Göteborgs stad är enligt ägardirektivet administrativ huvudman för Göteborgs Spårvägar AB och stadens riktlinjer m.m. är styrande för bolaget.

förarmiljön ombord på spårvagnarna som åtgärder för att öka distanseringen och liknande i gemensamma utrymmen som i exempelvis matsalar.

Lekmannarevisorerna konstaterar att bolaget inte har vidtagit några mer specifika åtgärder för att hindra eller motverka smittspridning bland passagerarna. Ansvar för det senare faller enligt uppgift primärt på spårvägens uppdragsgivare Västtrafik. Göteborgs Spårvägars verkställande direktör uppger att frågan under hela året varit föremål för en löpande dialog mellan bolaget och Västtrafik. Styrelsen för bolaget har fått kontinuerliga uppdateringar om den aktuella situationen. Under årets granskning har vi undersökt om det finns lagstiftning eller andra regelverk bolaget bör beakta som oavsett Västtrafiks ansvar ålägger bolaget ett ansvar för smittskyddsåtgärder riktade mot passagerarna. Så långt vi kan överblicka finns dock inga ytterligare sådana regelverk som bolaget har en skyldighet att följa.

2.1.2 Bedömning

Lekmannarevisorernas översiktliga bedömning, inom de områden som vi har granskat inom ramen för den grundläggande granskningen, är att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig.

2.2 Granskning av pågående organisationsförändringar och reformagenda av bolagets ledningssystem

2.2.1 Utgångspunkter i granskningen

Utgångspunkten för lekmannarevisorernas granskning är en omfattande organisationsöversyn som inleddes 2019. Översynen har samband med ny ägarstruktur,² ägaravtalet, särskiljandet av spårvagnsbolaget från det tidigare koncernbolaget Göteborgs spårvägar AB samt rekryteringen av VD för bolaget. Översynen och organisationsförändringarna har fortgått under hela 2020. Det uttalade målet från verkställande direktören är att stärka styrningen och ledningen av organisationen. Syftet med föreliggande granskning är att översiktligt bedöma om organisationsöversynen och genomförda förändringar är ändamålsenliga och leder till en förstärkt styrning och kontroll av bolaget. Granskningen baserar sig på intervjuer och dokumentstudier.

² Den nya ägarstrukturen för Göteborgs Spårvägar AB innebär att bolaget till 85 procent ägs av Göteborgs Stad genom moderbolaget Göteborgs Stads kollektivtrafik AB samt till 15 procent av Västra Götalandsregionen genom Västtrafik AB. Ägarna har ingått huvudavtal och principavtal för spårvagnstrafiken

2.2.2 Iakttagelser

Lekmannarevisorerna noterar att ett nytt ledningssystem har tagits fram och implementerats under 2020. Förändringsarbetet kan beskrivas som en konsolidering av bolagets styrmiljö i ägardirektiv, avtal, uppdrag och mål från ägarna och omfattar värdegrundsarbete, omorganisation, översyn av bolagets styrande dokument, revidering av bolagets kärnprocesser och rutiner, samt fördelning av ansvar och mandat inom linjeorganisationen, utveckling av bolagets it-verksamhetsstöd för kärnprocesser. Arbetet med implementeringen har pågått under hela 2020 och kommer att fortsätta framgent.

Utveckling av ledningssystemet har tydliggjort sambandet mellan bolagets ansvar och bolagets styrning, uppföljning och kontroll av kärnprocesser i verksamhetsutövandet. Bärande delar i detta är bolagets arbete med att ta fram en produktstrategi för verksamheten, utveckling av bolagets affärsplan, omorganisation och fördelning av ansvar och mandat, upprättande och översyn av styrdokument.

Bolaget arbetar med att ta fram en produktstrategi för sin verksamhet, vilket inte har funnits tidigare. Produktstrategin syftar till att beskriva den produkt bolaget kan och vill erbjuda på lång sikt. I arbetet ingår att tillsammans med styrelsen skapa en gemensam målbild i förhållande till bland annat KOLL2035.³ I detta arbete ligger även att skapa en bild av den långsiktiga kostnadseffektiviteten och framtida behov av spårvagnar och spår m.m.

Bolagets affärsplan har reviderats med bland annat en översikt av målbildindikatorer och med starkt fokus på styrning och ledning. I arbetet ingår en översyn av bolagets prestationsmått för kvalitet och effektivitet i verksamheten (ca 300 stycken). Utvecklingsarbetet har inbegripit att i högre grad använda IT-baserat verksamhetsstöd för styrning, uppföljning, rapportering och kontroll av prestationer.

En ny delegationsordning har beslutats som bygger på strukturen i den reviderade affärsplanen. Beställansvar, utanordning och attest har ändrats under året. Alla investeringar går numera till styrelsen för beslut.

Under året har en ny dokumenthanteringsplan tagits fram, liksom ett nytt diarie- och ärendehanteringssystem. Detta noteras särskilt eftersom detta tidigare har varit ett starkt eftersatt område.

Andra styrdokument som tagits fram eller uppdaterats är bolagets trafiksäkerhetskontrollplan, störnings- och krisplan.

2.2.3 Bedömning

Med utgångspunkt i den genomförda granskningens översiktliga perspektiv, är det lekmannarevisorernas bedömning att den pågående organisationsöversynen

³ Målbild Koll2035. Kollektivtrafikprogram för stornätet i Göteborg, Mölndal och Partille April 2018. Antaget av Västra Götalandsregionen, Göteborgs Stad, Mölndals stad och Partille kommun. April 2018.

och genomförda eller planerade organisationsförändringar är ändamålsenliga och har förutsättningar att leda till en stärkt styrning och kontroll av bolaget.

2.3 Reservdelsförsörjning

2.3.1 Utgångspunkter i granskningen

Lekmannarevisorerna har under året genomfört en översiktlig granskning av bolagets reservdelsförsörjning. Brister eller problem som på olika sätt rör reservdelsförsörjningen medför risker eller problem vad gäller kostnader, driftsäkerhet och tillförlitlighet.

Granskningens syfte har varit att översiktligt bedöma om reservdelsförsörjningen är tillfredsställande. Granskningen baserar sig i huvudsak på intervjuer. Ursprungligen var tanken att genomföra besök i verkstäderna i syfte att skapa oss en tydligare bild av hur reservdelsförsörjningen fungerar, men till följd av Coronapandemin har den delen av granskningen inte genomförts.

Reservdelsförsörjningen utgör en aspekt av bolagets inköps och upphandlingsprocess, som också är en del av lekmannarevisorernas uppföljning av föregående års granskning. Se mer om detta under avsnitt 2.5 nedan.

2.3.2 Iakttagelser

En fråga i granskningen, mot bakgrund av den övergripande frågan om kostnadseffektivitet, är sambandet mellan vagnarnas livscykelkostnad och bolagets planering. Ett problem i det sammanhanget är enligt uppgift att denna uppföljning historiskt har varit bristfällig, vilket medför svårigheter att ta fram exempelvis kilometerkostnaden för de olika vagnstyperna. Nu har dock underhållsplaner upprättats för lång sikt och för alla fordon, vilket inte fanns tidigare. Underhållsplanerna är specificerade på spårvagnsmodell samt därunder på enskilda vagnsindivider.

Bolaget har under 2020 infört funktionen materialförsörjningschef med ansvar att säkerställa materialförsörjningen till spårvagnar för planerat och kritiskt underhåll, till rätt kvantitet och kvalitet samt säkerställa bolagets lagerhållning. Materialförsörjningscheferna stödjer ansvariga chefer för fordonsförvaltning, fordonsproduktion och fordonsutveckling. Materialförsörjningschefen ansvarar även för att utveckla bolagets process för materialförsörjning långsiktigt. En del i detta är att upprätthålla en lång planeringshorisont för bolagets upphandling av reservdelar. Materialförsörjningschefen samverkar med bolagets upphandlingsavdelning i detta. Processen med materialförsörjning är kopplad till bolagets detaljbudgetprocess.

Vi konstaterar att M32 enligt uppgift är markant dyrare i drift jämfört med övriga spårvagnsmodeller. Reservdelarna är dyrare och problemen med vagnstypen är många och återkommande. Därigenom är M32 en vagn som är krävande att hålla i drift. Särskilt ställt i relation till att M32 är spårvägens senast levererade vagnstyp innan den nya vagnen M33 från Bombardier började levereras. Reservdelsförsörjningen för M32 utgör också en risk i och med att AnsaldoBreda försvunnit och att reservdelar köps in från en ny aktör i Göteborg. Vi noterar vidare att vagnstypen M31 inom bolaget bedöms vara den i dagsläget mest driftsäkra och därigenom mest kostnadseffektiva. Reservdelsförsörjningen av de äldre vagnarna M28/M29 utgör ett särskilt dilemma till följd av vagnarnas ålder. Reservdelar måste i vissa fall specialtillverkas, antingen internt inom bolaget eller av externa leverantörer. Det kan till exempel gälla kretskort till den elektronik som finns ombord.

Det kan konstateras att reservdelsförsörjningen präglas av att det kan vara komplext och dyrt att byta leverantör. Transportstyrelsen har typgodkänt de olika spårvagnsmodellerna, varför det inte utan vidare går att byta leverantör. Transportstyrelsen utfärdar trafiktillstånd till Göteborgs Spårvägar baserat på ett typgodkännande av spårvagnsmodellernas specifika tekniska system. Ändringar av det tekniska systemet kan bryta gällande typgodkännande och då kräva ett nytt typgodkännande. Det kan konstateras att det i dagsläget i något fall saknas ramavtal med befintliga leverantörer. Bolaget anger att detta särskilt gäller för växellådor samt bromssystem. Detta är inte en situation som uppstått just i år utan är en situation som har funnits under ett antal år. Vi konstaterar att bolaget i dessa fall gör bedömningen att det med hänsyn till ovanstående på kort sikt inte är möjligt att byta leverantör.

Varje leverans av material eller reservdelar skall åtföljas av en inköpsorder. Saknas det en inköpsorder skall inte heller materialet tas emot. Denna rutin följs enligt uppgift strikt.

När det gäller hanteringen av reservdelar och material har bolaget ett it-baserat underhållssystem. Det är möjligt att följa materialet eller reservdelarna i systemet. it-systemet ger en automatisk information om lagersaldon. Det pågår enligt uppgift ett arbete med att lägga in fler kontrollpunkter i den aktuella mjukvaran. Det har också gjorts en genomgång i syfte att kartlägga om det finns material som är stöldbegärligt. Det finns olika behörigheter till lagren. Under intervjuerna uppges att det numera råder fullkomlig säkerhet att material som går till skrot inte försvinner. Vidare uppges att alla inköp sker i enlighet med bolagets inköpsprocess, med undantag för att det saknas ramavtal på vissa reservdelsområden, vilket har kommenterats ovan.

När det gäller hanteringen av verktyg och maskiner gäller att ansvaret för mindre handverktyg är personligt medan större och dyrare verktyg finns centralt i en depå. Det finns yttre skal med kameror som försvårar stölder eller missbruk.

2.3.3 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att bolagets reservdelsförsörjning sammantaget fungerar tillfredsställande ur ett driftsperspektiv. Lekmannarevisionen bedömer dock att det finns risker och faktiska problem med bolagets reservdelsförsörjning vad gäller höga kostnader, tillgång och leveranssäkerhet av reservdelar samt att det förekommer inköp utan ramavtal, men vi bedömer att bolagets ledning och styrelse är medvetna om dessa risker och har gjort en aktiv värdering av riskerna. Vi bedömer att bolaget vägt olika risker mot varandra och försökt hitta ett sätt att hantera riskerna som är rimligt givet den aktuella situationen. Lekmannarevisorerna bedömer att en del av dessa risker och problem som identifierats på sikt är övergående i takt med att de äldsta vagnarna kan tas ur drift. Kvarstår gör dock problemen med spårvagnsmodell M32 som har relativt höga driftskostnader, vilka inte är att betrakta som övergående.

Enligt vår bedömning har inget framkommit under granskningen som tyder på annat än att bolagets rutiner kring inköp och upphandling följs vad gäller reservdelsförsörjningen, med undantag för de fall där det saknas ramavtal. Lekmannarevisorerna konstaterar att gällande regelverk under vissa omständigheter medger att inköp görs utan annonsering och öppen konkurrens. EU-domstolen har uttalat att bestämmelser om undantag ska tolkas restriktivt och att det är den som åberopar undantaget som har bevisbördan att visa på omständigheter som gör undantaget tillämpligt.

2.4 Granskning av styrning, uppföljning och kontroll av oegentlighetsrisker

2.4.1 Utgångspunkter i granskningen

Göteborgs Spårvägar AB har haft problem med oegentligheter inom bolaget. Det är av synnerlig vikt för bolagets anseende och förtroende att styrelsen och verkställande ledningen lyckas motverka fortsatta oegentligheter.

Syftet med lekmannarevisorernas granskning har i enlighet med ovanstående varit att bedöma om styrelsen och ledningen för bolaget agerar ändamålsenligt och i tillräcklig omfattning för att motverka oegentligheter. Granskningen baserar sig på intervjuer och dokumentstudier.

2.4.2 Iakttagelser

En grundläggande aspekt av den interna styrningen och kontrollen handlar om att så långt det går och är rimligt minimera risken för oegentligheter inom organisationen. En av de viktigaste aspekterna av detta arbete, utöver grundläggande kontroller av de slag som bör finnas, är att ledningen inklusive

styrelsen är tydliga och i ord och handling klargör vad som är att betrakta som oegentligt beteende och att detta inte accepteras inom organisationen.

Under 2019 inkom flera olika visseblåsarankmälningar. Lekkannarevisorerna har konstaterat att detta ledde fram till att ledningen och styrelsen initierade och genomförde ett antal interna utredningar. De genomlysningar av oegentligheter och missförhållanden som bolaget därmed genomfört har under året bekräftat att det har förekommit allvarliga brister, felaktigheter och direkta oegentligheter inom bolaget. Till detta kan även läggas polisutredningar som i skrivande stund har inneburit att personer som är eller varit anställda i bolaget på sannolika skäl delgivits misstanke om brott.

Under år 2020 har ytterligare visseblåsarankmälningar inkommit. Alla dessa berör dock inte vad som kan definieras som oegentligheter, utan berör andra typer av frågor som till exempel hur ledarskap och chefskap utövas. Enligt vår bedömning kan en del av dessa anmälningar åtminstone indirekt ses som en konsekvens av det förändringsarbete som initierats. Detta är inte nödvändigtvis negativt, men på sikt är det dock enligt vår bedömning önskvärt att en del av de problem som för närvarande genererar visseblåsarankmälningar kan hanteras inom de normala rutinerna för arbetsmiljöarbetet.

Utän att gå in i detalj på innehållet i de olika interna utredningar som bolaget genomfört kan det konstateras att flera olika åtgärder initierades av bolagets ledning och styrelse under 2019 och att åtgärderna fortsatt och fullföljts under år 2020. Detta har i vissa fall lett till omplaceringar och uppsägningar. Under 2020 har en omorganisation skett i bolaget för att stärka bolagets styrning och uppföljning samt kontroll av verksamheten. Lika viktigt är dock att bolagets värdegrund lyfts in och markeras, både direkt och indirekt, i interna utbildningar och genom ledningens och styrelsens agerande.

2.4.3 Bedömning

Lekkannarevisorerna bedömer att styrelsen och bolagets ledning under 2020 arbetat ändamålsenligt och i tillräcklig omfattning i syfte att motverka oegentligheter inom bolaget, inklusive att komma till rätta med den kultur inom bolaget som har gjort oegentligheter möjliga. Vi bedömer att de åtgärder som genomförts inom bolaget är en del i ett långsiktigt arbete i syfte att upprätta en reell nolltolerans när det gäller oegentligheter, vilket vi menar är en nödvändig förutsättning för att lyckas.

2.5 Uppföljning av direktupphandling i Göteborgs Spårvägar AB

2.5.1 Utgångspunkter i granskningen

Stadsrevisionen genomförde 2019 en granskning av bolagets inköp och upphandling. Granskningen omfattade även en bedömning av risken för avvikelser avseende direktupphandlingar och följsamhet mot ramavtal. Lekmannarevisorerna konstaterade att det finns brister i bolagets inköp och upphandlingsarbete. Brister har konstaterats även i granskningar genomförda under tidigare år

Granskningen 2019 resulterade i att vi riktade följande rekommendationer till styrelsen och verkställande direktören.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att direktupphandlingar hanteras enligt lagstiftning samt enligt stadens riktlinjer.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att den interna kontrollen av direktupphandlingar stärks.

Vi har följt upp föregående års rekommendationer genom att kartlägga vilka kontroller och andra åtgärder av organisatorisk karaktär som vidtagits för att stärka den interna styrningen och kontrollen av inköp och upphandling. Årets granskning baserar sig på intervjuer och i viss mån på dokumentstudier. Vi har däremot inte på motsvarande sätt som 2019 genomfört registeranalys och analys av befintliga inköp och upphandlingar. Vi planerar att återkomma med en liknande granskning under de närmaste åren. Årets granskning av inköp och upphandling har delvis sammanfallit med granskningen av bolagets reservdelsförsörjning. Denna del av granskningen redovisas i avsnitt 2.3 ovan.

2.5.2 Iakttagelser

Åtgärder för att stärka den interna kontrollen och styrningen inom bolaget är en del av den mer omfattande omorganisation som initierats och genomförts under 2020.

Med start under 2019 inleddes ett genomgripande förändringsarbetet av bolagets ledningssystem, arbetet har fortgått under 2020. Förändringsarbetet kan beskrivas som en konsolidering av bolagets styrmiljö i ägardirektiv, avtal, uppdrag och mål från ägarna och omfattar värdegrundsarbete, omorganisation, översyn av bolagets styrande dokument, revidering av bolagets kärnprocesser och rutiner, fördelning av ansvar och mandat inom linjeorganisationen samt utveckling av bolagets it-baserade verksamhetsstöd för kärnprocesser. En kärnprocess i bolagets ledningssystem är upphandling och inköp.

Bolaget har en enhet som ansvarar för samordning av bolagets upphandling och inköp. Enheten är en del av avdelning ekonomi och upphandling. Enheten

ansvarar för att ge stöd till chefer inom bolaget i upphandlings och inköpsprocessen. Enheten ansvarar även för utbildningar samt att föra register över befogenheter att genomföra upphandling och inköp. Enheten ansvarar för att upprätta och hålla bolagets upphandlingsplan aktuell. Avdelning ekonomi och upphandling ansvarar för bolagets process med detaljbudget och däri bolagets upphandlingsbudget. Förtydliganden har skett genom inrättandet av nya roller och ansvar, som till exempel materialförsörjningschef och avtalsuppföljare.

Den interna styrningen och kontrollen av inköp och upphandling har enligt bolagets egen bedömning stärkts i och med införandet av det nya ledningssystemet. Det finns krav på dokumentation i det nya ledningssystemet och det finns processbeskrivningar, regelverk, instruktioner och formulär.

Det är avdelningschefer inom organisationen som delegerar till underställda om och i vilken utsträckning dessa har mandat att genomföra inköp eller upphandlingar. Alla anställda med befogenheter att genomföra inköp eller upphandlingar skall vara inlagda i bolagets it-baserade system. Där framgår vilken typ av delegation olika personer har. För att bli inlagd måste man enligt uppgift ha genomgått bolagets utbildning. Rätt att ingå avtal följer attesträtten. I samband med granskningen fanns 109 personer i bolaget med behörigheter som beställare. Detta är ett väsentligt lägre antal än tidigare. Bolaget genomför enligt uppgift utbildningar i inköp och upphandling som innehåller genomgångar av rutiner och system, lagar regler och ägardirektiv, gällande ramavtal med mera. Utbildningen är obligatorisk för alla inom organisationen som har befogenheter att genomföra inköp och upphandlingar. Utbildningen genomförs löpande vid nyanställningar.

Stickprov av direktupphandlingar har införts som ett kontrollmoment. Avrop skall ske på godkända avtal. Stadens ramavtal skall enligt uppgift följas där så är möjligt, men bolaget tecknar även egna ramavtal. Det förekommer dock inköp där det saknas ramavtal. Detta sker medvetet i en del fall, och motiveras av att det finns säkerhetsaspekter som försvårar eller i det korta perspektivet förhindrar byte av leverantör. Detta berörs även i föregående avsnitt under 2.3 ovan.

2.5.3 Bedömning

I årets granskning har vi inte kontrollerat faktiskt genomförda upphandlingar eller inköp, utan begränsat granskningen till de styr- och kontrollrutiner som skall säkerställa en korrekt och ändamålsenlig process kring inköp och upphandling. Mot bakgrund av gjorda iakttagelser gör vi bedömningen att den interna styrningen och kontrollen över inköp och upphandling är tillfredsställande, men att bolaget bör sträva efter att säkerställa att samtliga leverantörer omfattas av ramavtal.

Lekmannarevisorerna bedömer att rekommendationerna från föregående år är omhändertagna i och med de åtgärder som initierats och genomförts.

3 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Göteborgs Spårvägar AB ägs till 85 procent av Göteborgs Stad genom moderbolaget Göteborgs Stads kollektivtrafik AB samt till 15 procent av Västra Götalandsregionen genom Västtrafik AB. Ägarna har ingått huvudavtal och principavtal för spårvagnstrafiken⁴. Västtrafik AB har tilldelat ett trafikuppdrag till Göteborgs Spårvägar AB som löper 2020-01-01 till 2034-12-31. Ägarna utser lekmannarevisorer till bolaget.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige och regionfullmäktige. Revisorerna är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för kommunens och regionens invånare. lemmar.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

⁴ Huvud- och principavtal för spårvägens organisering i Göteborg, beslutat av fullmäktige Göteborgs Stad 2018-06-07 § 12 (diarienummer 1864/17), beslutat av fullmäktige Västra Götalandsregionen 2018-06-18 § 155 (diarienummer RS 2018-02498)

4 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten.

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolaget har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Granskning av verksamhetsåret 2020

Vi, lekmannarevisorer i Göteborgs Spårvägar AB, har avslutat granskningen av bolaget avseende verksamhetsåret 2020. Våra iakttagelser och bedömningar framgår av granskningsredogörelsen som bifogas.

Vårt uttalande till årsstämman lämnas i en granskningsrapport. Granskningsrapporten skickar vi till bolaget efter det att styrelsen har beslutat att fastställa årsredovisningen. Uttalandet i granskningsrapporten grundar sig på granskningsredogörelsen.

Göteborg den 19 januari 2021

Vivi-Ann Nilsson
Lekmannarevisor utsedd
av kommunfullmäktige

Gun Alexandersson
Lekmannarevisor utsedd
av regionfullmäktige